
HET WEEKVOORUITZICHT – W41

Dalende prijzen door zomers weer

Steeds meer grote westerse bedrijven verplaatsen hun fabrieken van China naar andere delen in Azië, Europa en de Verenigde Staten. Daarmee wil men

transportkosten voorkomen, en in de buurt zijn van de grote afzetmarkten (nearshoring) als Europa en de Verenigde Staten. Uiteraard speelt de geopolitiek ook een rol van betekenis. Landen als Polen, Roemenië, Spanje en Portugal komen meer en meer in aanmerking voor de decentralisatie van productie. Waar de producentenprijzen van voedingsmiddelen daalden in de eerste helft van 2023, betaalden de Nederlandse consumenten meer voor hun boodschappen. Dat heeft vooral te maken met de langlopende contracten die supermarkten hebben met hun toeleveranciers. Volgens de voedingsmiddelenproducenten liggen verdere stijgingen niet in de lijn der verwachting. Het lijkt alsof prijsstijgingen direct worden doorberekend en de daling pas later worden doorgevoerd. Echter stegen de prijzen in de supermarkten pas eind 2021 terwijl de stijging voor de producenten al in oktober van toepassing werd. De goudprijs is stevig gedaald en bereikte afgelopen maandag het laagste waarde sinds maart 2023. Inmiddels loopt de prijs weer wat op. Stijgende rentes zorgen ervoor dat goud minder aantrekkelijk wordt als belegging.

HET WEER

De eerste week van de maand oktober is veel warmer dan gemiddeld geweest. De temperatuur was 8 graden hoger. Ook komende week blijft het warmer dan gemiddeld, maar tegen het komende weekend is het vizier op een koudefront gericht. Het zal regelmatig regenen en de wind zal zeker de eerste helft van de week sterk aanwezig zijn. De vraag naar verwarming zal zeer gering zijn omdat veel woningen afgelopen week nog warmte hebben op kunnen nemen.

OLIE

De olieprijsen zijn afgelopen week behoorlijk gedaald, maar door de ongeregelde heden in Israël zijn deze op zaterdag weer opgelopen. Het leek er

afgelopen week op dat de olieprijsen richting een daling van 10% aan het bewegen waren. Op weekbasis de sterkste daling sinds maart 2023. De prijsdrivers zijn duidelijk:

zorgen over een recessie door de hoge rente. Productiebeperkingen hebben vanaf juni voor een bijna voortdurende stijging gezorgd. Saudi-Arabië en Rusland hebben aangegeven dat die beperkingen tot het einde van het jaar van kracht blijven. Het doel van oliekartel OPEC+ is om de olieprijs te stutten en een halt toe te roepen aan de dalingen. Dat zou moeten resulteren in stabiliteit en evenwicht op de oliemarkten. Vanuit de vergadering van het OPEC+-panel kwam het advies om geen wijzigingen in het huidige olieproductiebeleid aan te brengen. De volgende vergadering staat gepland op 26 november 2023. Hoge prijzen kunnen leiden naar vraaguitval. In India is dit al van toepassing. Door een verminderd aanbod (4,96 miljoen vaten per dag) zijn de prijzen gestegen van \$72 naar \$97. Dit heeft in India geleid tot onbedoelde gevolgen. Men vraagt daarom om een realistisch prijnnivo. De week werd afgesloten op ca. \$84,40, om als gevolg van de aanslagen in Israël te stijgen tot iets boven \$88. De stijging op maandag is een reactie op de aanslag in Israël. Een eventuele escalatie van het conflict wakkert de zorgen aan over de aanvoer van ruwe olie uit het Midden-Oosten. Iran is als olieproducent een voorstander van de aanslagplegers en heeft mogelijk hulp geboden bij het uitvoeren van de aanslag. Een vergelding door Iran zou de doorgang van schepen door de Straat van Hormuz in gevaar kunnen brengen.

KOLEN

De kolenprijzen zijn afgelopen week gedaald in lijn met de andere commodities. Vrijdag werd een kleine stijging waargenomen. Duitsland is er niet gerust op komende winter. Om een tekort aan stroom te voorkomen worden deze winter verschillende kolencentrales weer ingeschakeld om daarmee aardgas te besparen. Deze centrales waren al operationeel tijdens de vorige winter toen er sprake was van een plotseling ernstig verminderde gasaanvoer door het einde van Rus-

sische leveringen. Ondanks de herstart blijft het doel om steenkool uit te faseren in 2030.

GAS

De gasprijzen zijn over de hele linie behoorlijk gedaald. Het is relatief warm weer, de voorraden zijn nagenoeg gevuld, de stookgrens is nog ver weg, de wind is volop aanwezig, de zon doet ook nog mee en de aanvoer is gezond. Samengevat: veel aanbod en weinig vraag. Met die ingrediënten dalen de prijzen snel. Alleen afgelopen vrijdag stegen de prijzen weer wat. Werknemers van Chevron stemden op donderdag in met hervatting van de stakingsactie bij de LNG-faciliteiten van Gorgon en Wheatstone na een geschil over het contract dat Chevron na bijna twee weken onderhandelen naar de vakbonden stuurde. Van de vakbonden wordt verwacht dat ze Chevron zeven dagen van tevoren formeel op de hoogte stellen. De gasmarkt waardeert dat nieuws als een mogelijke beperking van het aanbod LNG. De EU-gasvoorraad was op 24 september 110,7 bcm. Dat is 95% van de maximale capaciteit en 1,3 bcm hoger dan vorig jaar. Het enige land dat onder de EU-doelstelling van 1 november van 90% gevulde opslag blijft, is België (met 89,85%). Vanuit Noorwegen neemt de aanvoer toe, en levert nu ongeveer 0,23 bcm per dag. Via de LNG route komt er 0,16 bcm per dag. Daar zit wel een aandachtspunt. Dalende temperaturen in China kunnen ervoor zorgen dat de vraag naar LNG daar toe gaat nemen. Het vizier blijft nu gericht op de onderhoudswerkzaamheden in Noorwegen. Die komen medio november tot een volledig einde. Diverse kleine storingen beperken de flow enigszins, maar gezien de geringe vraag levert dat (nog) geen problemen op. De zorgen over de ontwikkeling van de gasprijs behelzen ook het gebrek aan flexibiliteit in het gassysteem. Een zeer koude winter of verstoringen van de aanvoer, kunnen tot zeer kritieke situaties leiden. Tekorten leiden naar veel hogere prijzen. Qatar timmert hard aan de weg met een nieuw LNG-project. Het grootste LNG-project ter wereld, het North Field-uitbreidingsproject, moet de exportcapaciteit van Qatar tegen 2027 met 48 miljoen ton per jaar vergroten.

POWER

De spotmarkt werd de afgelopen week gestuurd door meer dan gemiddelde zonne-energieproductie, gecombineerd met een hogere wind-energieproductie in Duitsland en Nederland. De dagen dat er veel opwek was waren er lage spotprijzen met zo nu en dan nog een uurtje met een negatieve prijs. Het cal 2024 jaarcontract daalde

tot een waarde die we voor het laatst begin juni 2023 gezien hebben. De dalende prijzen hadden minder effect op de 2026 prijzen. Het aanbod vanuit Frankrijk is gezond.

Van de 63 GW is ruim 62% beschikbaar. EDF waarschuwt wel voor productiebeperkingen in de kerncentrale van Saint Alban (2,7 GW) vanwege de verwachtingen van lage stromen op de rivier de Rhône vanaf afgelopen vrijdag.

EMISSIONS

De CO2 prijzen zijn afgelopen week iets gedaald. Afgelopen dinsdag daalde de prijs tot onder de 80 euro per ton, maar die eindigde de week op 80,27 euro per ton. De laatste Commitment of Traders-gegevens afgelopen week laten een kleine stijging zien in de netto shortposities van beleggingsfondsen, wat duidt op een opkomende bullish trend wanneer deze posities worden gesloten.

OUTLOOK

GAS

NOG EVEN GEEN KOUDE

Het weer zal komende week warmer dan gemiddeld zijn wat betekent dat de spotprijzen ruimte hebben om te dalen. De termijnprijzen volgen die lijn vermoedelijk ook. Het aanbod is goed. Het gevaar zit bij een mogelijke escalatie van het conflict in Israël. Cal24 baseload daalde van 47,47 naar 45,26 €/MWh. De spotmarkt (TTF) handelt op 41,05 €/MWh. Op maandag 9 oktober noteerde de spotmarkt een prijs van 29,60 €/MWh.

POWER

VEEL WIND OPWEK

Gezien de sterke windproductie deze week wordt een daling van de spotprijzen verwacht. De overige powerprijzen zullen de gasprijzen volgen. Ervan uitgaand dat het Israël conflict niet verder escaleert zullen ook de termijnprijzen een dalende tendens laten zien. Cal24 baseload daalde van 118 naar 112,15 €/MWh. De spotmarkt (EPEX) handelde op 75,52 €/MWh. Op maandag 9 oktober 2023 noteerde de spotmarkt een prijs van 113,98 €/MWh.

